

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, w V Wydziale Cywilnym
w składzie:

Przewodniczący : SSR Danuta Winiszewska

po rozpoznaniu w dniu 29 lutego 2016 roku

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa J

spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z

siedzibą w P

przeciwko Skarbowi Państwa – Naczelnikowi

Urzędu Skarbowego w P

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

z urzędu

w przedmiocie:

pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego,

postanawia:

na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 roku o Trybunale Konstytucyjnym przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne:

czy przepis art. 70 § 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Ordynacja Podatkowa w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2003 roku

jest zgodny z przepisem art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

w zakresie w jakim odnosi się do braku przedawnienia zobowiązań podatkowych zabezpieczonych hipoteką i możliwości egzekwowania tych zobowiązań tylko z przedmiotu hipoteki;

od odpowiedzi, na które to pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy przed tutejszym sądem w zakresie ustalenia:

- czy doszło (a w przypadku ustalenia pozytywnego – w jakim zakresie) - do przedawnienia należności podatkowych zabezpieczonych hipotekami na nieruchomości należącej do powoda oraz

- czy żądanie uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wykreślenie hipotek, jako zabezpieczających przedawnione zobowiązania podatkowe jest zasadne.

/-/ SSR Danuta Winiszewska

UZASADNIENIE

Do tutejszego sądu wpłynął pozew J spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P skierowany przeciwko Skarbowi Państwa –

Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w P , w którym powód domaga się usunięcia niezgodności w dziale IV księgi wieczystej nieruchomości położonej w J , dla której Sąd Rejonowy w P prowadzi KW o numerze , poprzez usunięcie obciążeń hipotecznych wpisanych na rzecz pozwanego. Przedmiotowa nieruchomość została wniesiona przez wspólnika P K aportem do powodowej spółki na mocy aktu założycielskiego spółki z dnia sierpnia 2014 roku. We wskazanej dacie nieruchomość obciążona była hipotekami wpisanymi m.in. na rzecz Skarbu Państwa z tytułu zobowiązań podatkowych P K Pierwsza w kolejności z hipotek, zabezpieczających zobowiązania podatkowe, wpisana została stycznia 2003 roku.

W piśmie z dnia grudnia 2015 roku pełnomocnik powoda przedstawił stanowisko, z którego wynikało, iż powód uprawniony jest, z uwagi na przedawnienie należności podatkowych oraz odsetek, do wykreślenia hipotek z działu IV wymienionej wyżej księgi wieczystej, wpisanych pod pozycjami 2, 3, 4, 6 i 10 (k. 103 akt).

W ocenie powoda do zobowiązań podatkowych, w tym również zabezpieczonych hipoteką lub zastawem skarbowym należy stosować 5 – letni termin przedawnienia, co wynika z faktu iż przepis art. 70 § 8 Ordynacji Podatkowej, wykluczający możliwość przedawnienia zaległości objętych hipoteką, jest niekonstytucyjny. Takie stanowisko powoda uzasadnione zostało treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 (sygnatura akt SK 40/12), który stwierdził m.in. niezgodność przepisu art. 70 § 6 Ordynacji Podatkowej, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2002 r. z art. 64 ust. 2 Konstytucji.

Powód przedstawiając swoje stanowisko procesowe wskazał na linię orzecznictwa sądów zarówno powszechnych jak i administracyjnych, z której wynika – że nie powinno budzić wątpliwości, iż do przepisu art. 70 § 8 Ordynacji Podatkowej w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2003 roku, mającego treść analogiczną do poprzednio obowiązującego do końca 2002 roku przepisu art. 70 § 6 Ordynacji Podatkowej odnosi się także cecha niekonstytucyjności.

Strona pozwana nie podzieliła argumentacji strony powodowej wskazując w szczególności na fakt, iż przepis art. 70 § 8 Ordynacji Podatkowej w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2003 roku nie został wyeliminowany z obrotu prawnego, pomimo szeregu nowelizacji ustawy Ordynacja Podatkowa a sądy i inne organy stosowania prawa nie mają kompetencji do orzekania o niekonstytucyjności przepisu ustawy i odmowy jego stosowania. Pozwany nawiązał do treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2015 roku, sygn. akt II CSK 517/14, w którym wskazano m.in., że związanie sędziego ustawą, o którym mowa w art. 178 ust. 1 Konstytucji, obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca.

Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu przystępując do rozpoznania sprawy powziął wątpliwości, czy wobec podniesienia przez powoda zarzutu przedawnienia należności podatkowych zabezpieczonych hipoteką - możliwe i dopuszczalne jest zastosowanie przepisu art. 70 § 8 Ordynacji Podatkowej w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2003 roku.

W wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 (sygnatura akt SK 40/12) wskazano wyraźnie, iż przepis art. 70 § 6 Ordynacji Podatkowej, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2002 r. jest niezgodny z art. 64 ust. 2 Konstytucji (przepis art. 70 § 6 Ordynacji Podatkowej brzmiał ówczas: *Nie ulegają przedawnieniu zobowiązania podatkowe zabezpieczone hipoteką, jednakże po upływie terminu przedawnienia zaległość podatkowa może być egzekwowana tylko z przedmiotu hipoteki*).

Kolejna nowelizacja – dokonana Ustawą z dnia 12 września 2002 roku o zmianie ustawy Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 2002.169.1387) przyniosła zmianę treści i numeracji przepisu, obowiązującą od 1 stycznia 2003 roku, po

dokonaniu której przepis art. 70 § 8 Ordynacji podatkowej brzmi *Nie ulegają przedawnieniu zobowiązania podatkowe zabezpieczone hipoteką lub zastawem skarbowym, jednakże po upływie terminu przedawnienia zobowiązania te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu.*

W przedstawionej sytuacji, sąd orzekający w sprawie podziela pogląd Trybunału Konstytucyjnego wyrażony w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 (sygnatura akt SK 40/12), z którego wynikało – a stanowisko to, pomimo kolejnych nowelizacji ustawy Ordynacja Podatkowa, pozostaje aktualne, iż konieczne jest podjęcie przez ustawodawcę pilnych działań zmierzających do wyeliminowania z systemu prawnego art. 70 § 8 ordynacji podatkowej.

Jak widać, zasadniczy zrab przepisu nie został zmieniony przez ustawodawcę. Uzupełniono go jedynie poprzez dodanie słów „lub zastawu”. Taki stan obowiązuje również obecnie.

Wobec faktu, iż przepis art. 70 § 8 Ordynacji Podatkowej nie został dotąd przez ustawodawcę uchylony, natomiast rozważania Trybunału Konstytucyjnego zawarte w uzasadnieniu wyroku nie wywołują skutków określonych w art. 190 ust. 3 Konstytucji, sąd orzekający w sprawie zobligowany był przyjąć, że przepis art. 70 § 8 Ordynacji Podatkowej ma w dalszym ciągu moc obowiązującą. Równocześnie jednak wobec powzięcia znaczących wątpliwości, co do konstytucyjności powołanego powyżej przepisu - na podstawie art. 193 Konstytucji – sąd miał obowiązek zwrócenia się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym.

W okolicznościach niniejszej sprawy – w sytuacji zabezpieczenia należności podatkowych wyłącznie hipoteką a nie zastawem skarbowym, zakres badania konstytucyjności przepisu art. 70 § 8 Ordynacji Podatkowej, jak się wydaje, pozostaje tożsamy wobec przepisu obowiązującego do 31 grudnia 2002 roku art. 70 § 6 Ordynacji Podatkowej.

Nawiązując do uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 (sygnatura akt SK 40/12) należy powtórzyć za Trybunałem Konstytucyjnym, iż przepis art. 70 § 8 Ordynacji Podatkowej różnicuje w istotny sposób zakres czasowy odpowiedzialności podatników w zależności od arbitralnego i przypadkowego kryterium, tj. posiadania lub nieposiadania składników majątkowych pozwalających na ustanowienie zabezpieczenia w formie hipoteki.

Co istotne najczęściej posiadanie majątku i jego forma z reguły nie ma związku z genezą zobowiązania podatkowego a analiza przedmiotowej regulacji w obecnym kształcie prowadzi do wniosku, że wyłącznie właściciele nieruchomości mieliby dożywotnio odpowiadać za należności podatkowe, podczas gdy zobowiązania podatkowe osób nieposiadających żadnego majątku podlegałyby przedawnieniu.

Zgodnie z art. 64 ust. 2 Konstytucji *własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.* Przepis ten wytycza swoistą granicę dla ustawodawcy, obowiązującą podczas regulowania zasad ochrony wskazanych w nim praw: nakazuje bowiem, aby była ona "równa dla wszystkich", nie rzutuje natomiast "na samą treść chronionych praw, której określenie należy każdorazowo do kompetencji ustawodawcy" (tak TK w: wyroku z 15 grudnia 2004 r., sygn. K 2/04, OTK ZU nr 11/A/2004, poz. 117; por. także wyrok z 23 października 2012 r., sygn. SK 11/12, OTK ZU nr 107/9/A/2012, poz. 107).

W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, obowiązki ustawodawcy, wynikające z art. 64 ust. 2 Konstytucji, mają dwojaki charakter. W wymiarze pozytywnym, powinien on ustanowić przepisy i procedury udzielające równej ochrony prawnej prawom majątkowym, a w wymiarze negatywnym - jest on zobligowany powstrzymać się od przyjmowania regulacji, które owe prawa mogłyby pozbawić ochrony prawnej lub też ochronę tę ograniczać (por. wyrok z 13 kwietnia 1999 r., sygn. K 36/98, OTK ZU nr 3/1999, poz. 40).

W swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że zasada równości i zasada sprawiedliwości wyznaczają granice władztwa podatkowego państwa (por. np. wyrok TK z 30 listopada 2004 r., sygn. SK 31/04, OTK ZU nr 10/A/2004, poz. 110 i powołane tam orzeczenia).

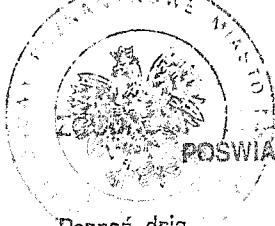
Skoro już ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie instytucji przedawnienia zobowiązań podatkowych (przepis art. 70 ordynacji podatkowej), przy określaniu zasad działania tej instytucji (w szczególności tych o charakterze gwarancyjnym, takich jak długość terminu przedawnienia, zasady jego zawieszania, przerywania i wyłączania) powinien przestrzegać standardów konstytucyjnych (por. wyrok z dnia 17 lipca 2012 r., sygn. P 30/11 OTK ZU nr 7/A/2012, poz. 81). Jest to tym bardziej istotne, że Konstytucja zakłada powszechność i równość opodatkowania (art. 84 Konstytucji). W niniejszej sprawie wydaje się, że przysługujący ustawodawcy margines swobody ustalania rozwiązań z zakresu prawa daninowego został przekroczony, co powoduje że konstytucyjna zasada równości w odniesieniu do ochrony prawa własności - jako wzorzec kontroli konstytucyjnej nie została zachowana.

Przedstawione powyżej wątpliwości natury prawnej oraz okoliczności sprawy zawisłej przed tutejszym sądem prowadzą do konkluzji, że od odpowiedzi Trybunału Konstytucyjnego na postawione w części wstępnej postanowienia pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

W szczególności orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wobec faktu niewyeliminowania do tej pory z obrotu prawnego przepisu art. 70 § 8 k.p.c. pozwoli na ustalenie czy w niniejszej sprawie doszło do chociażby częściowego przedawnienia należności podatkowych (oraz ewentualnie odsetek) zabezpieczonych hipotekami na nieruchomości należącej do powoda. W dalszej konsekwencji pozwoli to - przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności ujawnionych w sprawie na stwierdzenie, czy żądanie powoda dotyczące uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wykreślenia hipotek, jako zabezpieczających przedawnione zobowiązania publicznoprawne jest zasadne.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, sąd postanowił jak w części rozstrzygającej postanowienia.

/-/ SSR Danuta Winiszewska

POZYTYWNAŁEM
POSWIADCZAM

Poznań, dnia 03-03-2016

Z up. Kierownika Sekretariatu

Instytut...